

УДК 636.32/.38:636.082.26

ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ ТІЛА, ПРОДУКТИВНІСТЬ ТА ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ ОВЕЦЬ ЦИГАЙСЬКОЇ ПОРОДИ ЗА ЧИСТОПОРОДНОГО РОЗВЕДЕННЯ І СХРЕЩУВАННЯ В УМОВАХ КРИМУ

Остапчук П. С., Ємельянов С. А.

Інститут сільського господарства Криму НААН

У статті представлено характеристику овець, які використовуються у дослідженнях із міжпородного схрещування. Вони пропорційно розвинуті, а показники індексів будови тіла характеризують їх як тварин міцної конституції з поліпшеними м'ясними якостями. Вівці цигайської породи крупні, пропорційно розвинуті, у них добре виповнені стегна, ноги міцні, широко поставлені, що визначає їх, як тварин із міцною конституцією. При органолептичній оцінці вовни встановлено, що у овець цигайської породи вона світло-кремова, однорідна, з доброю пружністю, звивистість крупна, достатньо виражена, а вовна в баранів асканійської м'ясо-вовної породи вирівняна, чітко звита та міцна, еластична, з блиском, 44 – 48 якості, з високою якістю жиру поту світлого кольору.

Ключові слова: **цигайська порода, асканійська м'ясо-вовнова порода, барани, жива маса, екстер'єр.**

Висока рентабельність вівчарства можлива лише за умов одночасного виробництва як вовни, так і баранини. В Україні в другій половині ХХ століття було розпочато широкомасштабну роботу зі створення скоростиглого м'ясо-вовнового вівчарства. На півдні України в Українському науково-дослідному інституті тваринництва степових районів „Асканія-Нова” у 1965 – 1975 рр. з використанням складного відтворного схрещування була створена асканійська м'ясо-вовнова порода з кросбредною вовною [7]. Тварини цієї породи великі, скоростиглі та міцної конституції, мають високу вовнову, м'ясну й молочну продуктивність [8].

Водночас важливе місце у вівчарстві Степової зони Криму відводиться вівцям цигайської породи [3, 4]. Закладка одних із перших ліній цигайських овець відбулась ще у середині ХХ століття в держплемзаводі „Чорноморське”. Ці тварини завжди характеризувалися міцною конституцією, підвищеною живою масою та скоростиглістю [5]. Цілеспрямована селекційно-племінна робота з вівцями цигайської породи триває й нині під науково-методичним керівництвом фахівців Інституту тваринництва степових районів імені М. Ф. Іванова „Асканія-Нова” – Національного наукового селекційно-генетичного Центру з вівчарства НААН [1, 2].

Сучасні умови ринкової економіки передбачають подальший розвиток вівчарства на підставі інтенсивних засад та використання генетичного потенціалу кращих вітчизняних порід у виробництві конкурентоспроможної продукції. Отже, інтенсифікація галузі вівчарства в АР Крим можлива лише за умов підвищення її конкурентоздатності через призму поліпшення рівня м'ясної продуктивності.

Залучення поліпшуючих порід у сучасний селекційний процес в АР Крим з місцевою (цигайською) породою має наразі ключове практичне значення. Враховуючи це, метою проведених досліджень є дослідження та порівняльна оцінка продуктивних якостей овець асканійської м'ясо-вовнової породи та кримського зонального типу цигайської породи за розведення в умовах Степу Криму.

Матеріали та методи досліджень. Об'єктом досліджень були барани-плідники цигайської (Ц) та асканійської м'ясо-вовнової порід (АК), а також вівцематки цигайської породи (Ц). Дослідження проводили в господарських умовах ДП ДГ „Цигай”.

У піддослідних тварин під час зважувань брали основні проміри: висоту в холці і крижах, ширину, глибину і обхват грудей, ширину заду в маклаках, косу довжину тулуба та обхват п'ястку.

Про тип будови тіла судили за індексами довгоногості, розтягнутості, грудному, перерослості, збитості та костистості.

За результатами спаровування вівцематок цигайської породи з баранами цигайської та асканійської м'ясо-вовнової порід встановлювали показники відтворювальної здатності.

Опрацювання отриманих у дослідженнях результатів здійснювали за методами М. О. Плохинського [6]. Розрахунки проводили за використання персонального комп'ютера IBM PC, а також програми математичного і статистичного обчислення Excel.

Результати досліджень. Встановлено, що жива маса баранів-плідників цигайської породи, яких використовували у дослідженнях, становила у середньому 93,0 кг, довжина вовни – 16,0 см, тонина – 48 якості.

Жива маса баранів асканійської м'ясо-вовнової породи різнилась незначно і дорівнювала 93,3 кг, що на 0,3 кг вище ніж в аналогів цигайської породи, а довжина вовни у них була, навпаки, менша на 0,3 см. У цих плідників відмічали й тоншу вовну – 50 якості. Але в усіх випадках міжпородна різниця за цими показниками не є вірогідною.

У вівцематок цигайської породи жива маса становить у середньому 58,1 кг, довжина вовни – 10,8 см.

За розрахунку індексів будови тіла було виявлено наступну закономірність: вівці цигайської породи дещо крупніші, пропорційно розвинуті, індекс розтягнутості у баранів-плідників становить 109,8, грудний – 92,6; індекс збитості – 150,2 %. Добре виповнені стегна, міцні та широко поставлені ноги характеризують їх як тварин із міцною конституцією.

У свою чергу барани-плідники асканійської м'ясо-вовнової породи також мають пропорційно розвинуту статуру, відрізняються масивністю, а відповідні значення індексів будови тіла у них знаходяться на рівні 107,7; 92,9 та 152,8 %.

Індекс розтягнутості у вівцематок цигайської породи становить відповідно 102,8 %, грудний – 92,6, індекс збитості – 155,6 %.

При визначенні вовнової продуктивності встановлено, що настриг вовни у баранів-плідників цигайської породи становить близько 5,5 кг, її вихід – 62,1 %, а у баранів-плідників асканійської м'ясо-вовнової породи ці показники відповідно дорівнюють 9,1 кг та 66,9 %.

Між тим, настриг вовни у вівцематок цигайської породи знаходиться на рівні 3,4 кг, а її вихід у митому волокні – 58,9 %.

За органолептичної оцінки вовни з'ясовано, що у плідників цигайської породи вона світло-кремова, однорідна, з доброю пружністю, звивистість крупна, достатньо виражена: 2 – 3 завитки на 1 см довжини. Вовна в асканійських м'ясо-вовнових баранів також вирівняна, чітко звивиста, міцна, еластична, їй притаманний характерний блиск волокон, 44 – 48 якості, з високою якістю жиропоту світлих кольорів.

Відтворювальна здатність вівцематок певною мірою була обумовлена генотипом баранів. Своєчасна підготовка вівцематок до осіменіння, особливо в пе-

ріод високої статевої активності, сприяла підвищенню заплідненості й зменшенню перегулів з 30,2 – 50,6 % до 12,8 – 22,9 %. При розведенні цигайської породи в умовах Степового Криму традиційним є сезон парування у жовтні з метою проведення ягннів переважно у лютому та березні.

У проведених дослідженнях вівцематки цигайської породи характеризувалися високою запліднювальною і відтворювальною здатністю (табл. 1).

Таблиця 1

Відтворювальна здатність вівцематок

Показник	Матки спаровані з баранами	
	асканійської м'ясо-вовнової породи	цигайської породи
Спаровано вівцематок, голів	82	192
Об'ягнулось маток, голів	79	184
Запліднюваність, %	96,3	95,8
Народилось ягнят, голів	92	211
Абортовані та мертвонароджені, голів	1	3
Вихід ягнят на 100 маток, які ягнулися, голів	116,5	114,7

Встановлено, що з 192 голів вівцематок цієї породи, які виявилися спаровані, вісім голів не об'ягнулися. Загалом серед приплоду вівцематок, яких використовували у схрещуванні, відмічено 12 голів двійнят, що обумовило збільшення їх виходу. Запліднюваність у маток обох груп була майже на одному рівні (95,8–96,3 %), при наявності від однієї до трьох голів мертвонароджених ягнят.

Масове ягніння вівцематок відбулося в стислий строк, протягом 40 діб, з другої половини лютого. За цей період багатоплідність вівцематок, спарованих із баранами цигайської породи, становила 114,7 %, у той час як у вівцематок, поєднаних із баранами асканійської м'ясо-вовнової породи – 116,5 %.

Після відлучення ягнят від матерів у п'ятимісячному віці була визначена їх збереженість за цей період. Результати проведених досліджень представлено в табл. 2.

Таблиця 2

Збереженість ягнят до відлучення

Показник	Генотип ягнят	
	АК х Ц	Ц х Ц
Народилось живих ягнят, голів	92	211
Кількість ягнят при відлученні, голів	87	195
Збереженість ягнят до відлучення, %	94,6	92,4

Слід зазначити, що загалом збереженість піддослідного молодняку до відлучення була висока, однак у помісей відзначалась тенденція до її збільшення на 2,2 % порівняно з чистопородними ровесниками.

Висновки:

1. Установлено, що вівці цигайської та асканійської м'ясо-вовнової порід мають пропорційну будову тіла, міцну конституцію, добре розвинений кістяк. За показниками живої маси, настригу вовни та якісними характеристиками вовни вони цілком відповідають вимогам до класу „еліта”.

2. Тваринам кримського типу цигайської породи притаманна висока відтворювальна здатність: заплідненість становить 95,8 %, а вихід ягнят на 100 вівцематок – 114,7 %. Схрещування маток цигайської породи з баранами асканійської м'ясо-вовнової породи дає змогу отримати більш життєздатний молодняк: відповідні показники відтворення у них становлять 96,3 та 116,5 %.

Бібліографічний список

1. Жарук П. Г. Цигайські вівці та їх продуктивність / П. Г. Жарук, Л. Г. Жарук // Вівчарство. Вип. 30. – К.: „Урожай”. – 1998. – С. 84 – 87.
2. Жарук П. Г. Результати спорідненого підбору цигайських овець / П. Г. Жарук, К. В. Заруба, О. П. Жарук // Вівчарство. Міжвідомчий тематичний наук. збірник. Вип. 33., присвячується 75-ти річчю з дня заснування ІТСР „Асканія-Нова”. – Нова Каховка, „ПІЕЛ”, 2006. – С. 30 – 35.
3. Охотіна Д. М. Вплив баранів-плідників цигайської породи на продуктивність потомства / Д. М. Охотіна, О. І. Клімонтова // Вівчарство. – Респ. міжвідомчий тематичний наук. зб. – Вип. 19. – Київ, „Урожай”. – 1980. – С. 14 – 19.
4. Охотіна Д. М. Ефективність племінної роботи щодо вдосконалення стада цигайських овець на держплемзаводі „Чорноморський” / Д. М. Охотіна // Вівчарство. – Респ. міжвідомчий тематичний наук. зб. – Вип. 18. – Київ, „Урожай”. – 1979. – С. 8 – 10.
5. Охотіна Д. Н. Потенциальные возможности цигайской породы / Д. Н. Охотіна // Овцеводство. – 1983. – № 2. – С. 17 – 19.
6. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н. А. Плохинский. – М.: Колос, 1969. – 253 с.
7. Польська П. І. Продуктивність і племінні якості асканійських кросбредних баранів, одержаних різними методами добору / П. І. Польська, Л. П. Шаламай, Г. П. Калашук // Вівчарство. – К.: Аграрна наука. – 1995. – С. 19 – 27.
8. Польська П. І. Ефективність селекції за період виведення та удосконалення інтенсивних типів асканійських м'ясо-вовнових овець / П. І. Польська, Г. П. Калашук. // Вівчарство. Міжвідомчий тематичний наук. зб. – Вип. 23, присвячується 75-річчю з дня заснування ІТСР „Асканія-Нова”. – Нова Каховка, „ПІЕЛ”. – 2006. – С. 132 – 138.

ОСОБЕННОСТИ СТРОЕНИЯ ТЕЛА, ПРОДУКТИВНОСТЬ И ВОСПРОИЗВОДИТЕЛЬНАЯ СПОСОБНОСТЬ ОВЕЦ ЦИГАЙСКОЙ ПОРОДЫ ПРИ ЧИСТОПОРОДНОМ РАЗВЕДЕНИИ И СКРЕЩИВАНИИ В УСЛОВИЯХ КРЫМА

Остапчук П. С., Емельянов С. А., Институт сельского хозяйства Крыма НААН

В статье приведена характеристика овец, которые используются в опытах по межпородному скрещиванию. Они пропорционально развитые, а показатели индексов телосложения характеризуют их как животных крепкой конституции с улучшенными мясными качествами. Овцы цигайской породы крупные,

пропорционально развитые, у них хорошо выполнены бедра, ноги крепкие, широко поставлены, что определяет их, как животных с крепкой конституцией. При органолептической оценке шерсти было установлено, что у овец цыгайской породы она светло-кремовая, однородная, с хорошей упругостью, извитость крупная, достаточно выражена, а шерсть у баранов асканийской мясо-шерстной породы выровнена, четко извитая и прочная, эластичная, с блеском, 44 – 48 качества, с высоким качеством жира светлого цвета.

Ключевые слова: цыгайская порода, асканийская мясо-шерстная порода, бараны, живая масса, экстерьер.

FEATURES OF THE BODY STRUCTURE. PRODUCTIVITY AND REPRODUCTIVITY FEATURES OF TSIGAY BREED AT PURE BREEDING AND AT CROSSBREEDING IN THE CONDITIONS OF CRIMEA

Ostapchuk P., Emelianov S., Institute of Agricultural science Crimea

The characteristics of the father's herds of sheep, which will be used in experiments on cross-breeding are stated in this article. Animals of the father's herds are proportionally developed physique and performance indices characterize them as animals of strong constitution with improved meat qualities. Animals of the Tsigay breed are large, developed in proportion, they made good hips, strong legs, well put that characterizes them as animals with a strong constitution. When visual evaluation of wool of the Tsigay breed, it was found that cream-colored, homogeneous, with good elasticity, crimp big enough expressed. Wool from sheep of Askania-land meet-and-wool breed aligned clearly crimped and strong, flexible, glossy, 44 – 48' quality, with high quality wool grease light shades.

Keywords: Tsigay breed, Askania-land meet-and-wool breed, rums, live weight, exterior.

УДК: 636.2.082.453.5:[591.463.1:614.91.]

ОПРЕДЕЛЕНИЕ МИКРОФЛОРЫ И ОБРАБОТКА ПРЕПУЦИЯ БЫКОВ-ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ ДЛЯ СНИЖЕНИЯ БАКТЕРИАЛЬНОЙ ЗАГРЯЗНЁННОСТИ СПЕРМОПРОДУКЦИИ

Павленко Б. М., к. с.-х. н.

Институт животноводства НААН

Павленко М. П., к. б. н., в. н. с., Гужвинская С. А., к. с.-х. н., с. н. с.,

Павленко Л. М., к. с.-х. н., с. н. с., Гадзевич Д. В., к. в. н., с. н. с.

Национальный научный центр «Институт экспериментальной и клинической ветеринарной медицины», г. Харьков

В статье приведены данные об определении видового состава микрофлоры смывов с препуциальной полости быков и изучения антагонистического действия пробиотика «Болмол» и бактерицидного действия препарата «Хлоргексидин» на микрофлору препуция. Установлено, что 0,05 % раствор хлоргексидина в комбинации с пробиотиком в соотношении 1:1 может быть применяемым для санитарной обработки препуция за 6 - 12 часов перед получением спермы от быка на искусственную вагину. Проведенные исследования направлены на снижение бактериального загрязнения спермы быков-производителей для всех современных технологий взятия, криоконсервирования и искусственного осеменения коров.